

розділ перший

Ковдра шарудить об піжаму, і я зосереджуюся. Міцно заплющую очі й починаю рахувати. Замість овець переді мною вистрибує зграйка сріблястих рибок. Я намагаюся розгледіти кожну окремо, але їх забагато, вони плывуть ривками, разом і водночас порізно, і я замислююся, чи існує і чи існувала взагалі коли-небудь така-от можливість: бути одночасно одним і багатьма. Спати мені більше не хочеться.

Перевертаюся на інший бік. Неділя – єдиний день, коли можна поспати, але я все одно прокидаюся рано. Напередодні ввечері лягаю з упевненістю, що вранці прокинуся відпочила, а не розгублена і з головою у хмарах – так завжди кажуть моя мама, сестра, вчителі. Я була б тоді така сама, як інші. Тобто не зовсім така сама, це неможливо... ну, та хоча б подібна, вистачило б і цього. Потім я здогадуюся, що заснути мені не дають, наступаючи на п'яти одна одній, якраз усі ці метушливі думки, зітхаю і перевертаюся на живіт.

Простирadlo у мене темно-синє, бавовняне; я натягую його собі на обличчя, а тоді знову лягаю на бік, згортаюсь у клубочок – і ось я вже у хатинці з зібганою у складки стелею над головою й обтягнутими

фланеллю колінами. Підношу з матраца праву руку. Великий, вказівний і середній пальці на ній такі самі, як і на будь-якій іншій руці. Безіменний же палець і мізинець зрослися в суцільну грудку шкіри, нервів та сухожиль, і якщо подивитися на них проти світла, то обрисів кісток усередині не видно. Проте там, під сподом, обов'язково мусять бути зачатки того, що мало б вирости у нормальну руку. Функціональну, як кажуть лікарі про всі ідеальні руки на світі. Наскільки мені відомо, в нашій родині з такою вадою не народжувався ніхто. Та десь у моїх генах міститься хибне послання, внаслідок якого й виникла ця прогалина у кодї, що передавалася з покоління в покоління, поки не знайшла собі родючий ґрунт. Зрештою, це навіть не прогалина, інакше за зап'ястям не було б узагалі нічого. Натомість щось за ним таки є, тільки-от воно, те «щось», сильно відрізняється від того, що всі сподіваються там побачити. Я розглядаю її, цю криву ласту, так пильно, що очі в мене мало рогом не лізуть. З найдовшого боку вона переходить в один-єдиний ніготь – плаский і сплющений, от наче на нього всівся був знічев'я якийсь гладун. Закінчується той трикутник вужчим відростком; можливо, йому бракує справжньої фаланги, але там усе таке переплутане, що сказати напевне складно. На команди він реагує не дуже точно, але хоча б згинається і розгинається. Я вже до цього звикла. Проте люди, здається, не звикнуть ніколи. Тому-то я й намагаюся по змозі ту свою ласту

ховати. Разом із нею зникають і всі паскудні, сповнені зневаги обличчя, нагадуючи, що іншою мене роблять не мої перевернуті з ніг на голову міркування і не фантазії, до яких і так нікому нема діла, а ця рука. Завжди ця рука.

Я потираю її під простирадлом, і вона – гладенька, без жодних особливих прикмет – червоніє, спадає, ніби щока від збентеження. Поволі рухаю нею, наче то – хвіст дельфіна, який вистрибує з води і пірнає знов. А тоді заплющую очі, тамую подих, і ось уже навколо – скати, омари і чорні кущі морських їжаків. Тим часом зграя рибок повертається, обвивається круг мене, наче вугор, і знову розпадається на окремі рибини. Я роззираюся довкола, зависнувши під водою, мов синхронна плавчиня-танцівниця. Вивчаю кольори, поверхні й обриси – рівні й зазубрені, блискучі й схожі на деревину. Можливо, піднявшись нагору, я зумію їх намалювати.

Потім десь біля ніг починається й обгортається довкола грудей знайомий гортанний свист. Я прислухаюся: це мій шлунок. Він хоче їсти. Я відкидаю простирадло і повертаюся у свою кімнату. Крізь віконниці пробивається подекуди тьмяне світло: значить, буде ще один похмурий день.

Сідаю на ліжку. Вдивляюся в шафу, письмовий стіл, комод, які стоять у ряд від вікна. Гойдаю ногами над килимком і нахиляюся. Витягую якомога далі кінчики пальців і нарешті торкаюся ворсинок, які легенько мене лоскотують. Зросту я не надто високого.

В усьому іншому – цілком пересічна, звичайна, не надто спортивна, але й не надто хирлява. Часом це допомагає залишатися невидимою. Та коли я хочу все ж опинитися на видноті, то ідентифікує мене лише ця-от кінцівка, нічого примітнішого в мені просто немає. Мудрую так, поки лівою рукою кладу на тумбочку біля ліжка згорнуті в клубок шкарпетки. Приміряюся, щоб ускочити в капці, а потім човгаю до джемпера на стільці. Одягаючи його, випадково зачіпаю штори, які зсуваються набік, наче спідниця на великому балу. Вони у нас такі, знаєте, ніби перфоровані в дрібний горошок, то, може, й справді були колись якоюсь святковою спідницею абощо. Мама ж знаходить усе на ятках тут по сусідству, збирає всілякі обрізки та рештки і каже, що дарує їм нове життя. Рахується, мовляв, не те, що було раніше, – тільки те, що буде далі. Я не певна, що це так працює. Навіть якщо ти була колись весільною сукнею, а стала наволочкою, то все одно, як на мене, шматочок магії свята, надії та довіри залишиться в тобі назавжди.

Поволі прочиняю двері. Ручка на них латунна, а посередині – шибка, яка вібрає по всьому периметру, тож я поводжуся з ними обережно, вони тут ще з сімдесятих, і мені не хочеться, щоб вони розбилися через мене. Бетта натомість іншої думки. Коли вона злиться, то гримає тими дверима навмисне... хоче, видно, перевірити, що міцніше – її лють чи скло.

Сьогодні в домі, однак, дуже тихо. У напівтемному коридорі – нікого, лише долинають якісь приглушені

відголоски то звідси, то звідти. Я заходжу до туалету й одразу ж пісяю. Вмиваюся, промокаю рушником обличчя. Дивлюся в дзеркало: все як завжди. Тільки гривка не така розкуйовджена, як зазвичай. Буває, я лягаю знову й так і лежу аж до завтра. Думаю, це тому, що мені треба згромадити всі свої сни у кілька годин. Що відбувається вночі, я точно не пам'ятаю, але мені, безумовно, часто сниться, як я лакую собі нігті, і їх десять – десять, а не вісім цілих п'ять десятих. Я знову глипаю на свою ласту і ховаю її в кишеню фланелевої сорочки. Потому прямую на кухню.

Тихенько сідаю на своє місце і чекаю, аж мене помітять. Наша кухня – це така вузька нора, де лише готують і швиденько споживають їжу. Ацетатні скатерки на столі – або у соняхи, або у квадрати; я волю квадрати, вони нагадують про пікнік. Сьогодні соняхи. Нехай, я не проти: квіти роблять похмурий ранок хоч трохи яскравішим. Бетта, вже одягнена, зітхає і витріщається на голу стіну. Їй хотілося б бути зараз десь у горах або в парку, та де завгодно, тільки не тут. Вона переводить погляд на кошичок із грінками і, видно, вагається: брати ті темні житні, надто калорійні, чи не брати, адже боїться погладшати. Я не вигадую: коли сестра має настрої потеревенити, то так і каже, хоча насправді балакає завжди фактично про одне й те саме. Слухати мене Бетті ніколи, їй шістнадцять і в неї інші проблеми. Це теж вона сама сказала, дослівно. Мабуть, її правда, по-заяк у шістнадцять ти вже майже доросла, майже

отримуєш водійські права, майже обираєш, що вивчати в університеті, тобто практично свою майбутню професію, і всі ці «майже» втомлюють, бо ж ходити отак околяса набагато важче, ніж робити щось по-справжньому. Але як усе це зрозуміти... мені ж лише тринадцять. І я не ходжу околяса. Як на мене, то все навкруги вже настільки складне, що я зовсім не проти ще трохи пожити у своєму віці.

Врешті-решт сестра схиляється над мискою з пластівцями, підливає соєвого молока, набиває собі рота і супиться, бо від усієї тієї клітковини голод у неї не минає – це ж усе одно, що картон жувати. Я простягаю руку до хліба і беру кілька скибочок нараз. За це сестра явно готова мене зненавидіти, бо аж відвертається. Масло я намазую лівою рукою, праву так і тримаю в кишені. Тато на чільному місці гортає газету і раз у раз поправляє окуляри, що сповзають на ніс. На тарілці в нього – лише крихти чамбелі і рештки цукру-пудри. Ну так, мабуть, стеребив усе, як завжди, тільки за вухами ляснуло; це у них із Беттою спільна риса: їдять вони однаковісінько, хоча зовні між собою й не схожі. А тим часом усередині їхні шлунки роблять те, що взагалі-то мали б робити щелепи.

– Кави з молоком чи молока з кавою? Чаю, ячмінної кави? Води, просто води?

Мама метушиться між шафкою і плитою, але ніхто не відповідає. Ми тлумимо все насухо. Цікаво, чи вона сама щось поїла, бо іноді в мене вже закрадаються сумніви: вона так часто встає раніше за нас,

що потім після неї не лишається жодних слідів – ні тобі використаної склянки, ні брудної серветки, ні чогісінько, лише чистота і порядок.

– Кави, – озивається за якусь хвилю тато.

Мама обертається, разом зі своїм шиньйоном і високо зав'язаним фартухом, і на тлі нештукатуреної цегляної стіни скидається на персонажа зі старого портрета, наче персонаж зі старого портрета. Вона дивиться на Бетту так, мовби сита вже всім цим по саму зав'язку, і показує ложкою на миску, начеб хоче сказати: «Якщо цю тирсу треба розмочити, то соєве молоко в мене ще є». Потім повертається до мене:

– Капучино, сік, ромашковий чай?

Ромашковий чай – напій вечірній, а не до хліба з маслом на сніданок, думаю я. У мене що, схвильований вигляд? Але схвильованою я зовсім не почувуюся. Тим часом мама стискає кулаки: «Ну ж бо, ну, кажи нарешті, що будеш пити», – і я вже нічого не знаю; коли вона отак тисне, в голові у мене стає порожньо, хоч покотися, а скибка так і залишається надкушеною, чорно-білою, тобто коричнево-жовтуватою, без жодного натяку на помаранчеву барву абрикосового джему.

– Стелло, коли ти прокинешся? – питає мама, а Бетта хитає головою. – Сьогодні ж ярмарка солідарності, ну, ворушися, не можна приходити останніми.

І я пригадую, чому о цій порі по неділях ми всі вже тут. Утім, ні тато, ні Бетта жодних ознак життя не подають: він читає, а вона жвакуляє, і я запитую